

Gidilecek Bir Yer

COMMUNICATION NETWORKS (ART INSTITUTIONS AND NEW PUBLICS) / İLETİŞİM AĞLARI (SANAT ENSTİTÜLERİ VE YENİ KAMUSALLAR)'IN 4 MART 2010'DA MGML, MESTNA GALERİJA LJUBLJANA'DA DÜZENLEDİĞİ VE VİYANA'DAN OPEN SPACE'İN' DE DAVETLİ OLARAK KATILDIĞI VISUAL NOTES' (GÖRSEL NOTLAR) ALT BAŞLIĞINDAKİ PLATFORMDA SANAT MEKÂNLARI ENİNE BOYUNA ELE ALINMIŞ; BU MEKÂNLARDA NE TÜR STRATEJİLERİN VE ÇALIŞMA DİNAMİKLERİNİN HENÜZ TANIMLANMADIĞI, BU MEKANLAR ARASINDA NASIL İLETİŞİM KURULABİLECEĞİ, UZUN VADEDE NELER YAPILABİLECEĞİ, YEREL ÇEVREYLE NASIL İLİŞKİ KURULABİLECEĞİ VE ÇOK-KÜLTÜRLÜLÜĞÜN EGZOTİKLİK TUZAKLARINDAN NASIL KORUNABİLECEĞİ TARTIŞILMIŞTI. VİYANA'DAKİ SANAT PROJELERİ MERKEZİ OPEN SPACE'İN DİREKTÖRÜ, PROJE VE PROGRAM GELİŞTİRME BAŞKANI GÜLSEN BAL'IN BU BAĞLAMDA AKTARDIĞI DÜŞÜNCELERİNİ DERGİMİZE ALDIK.

GÜLSEN BAL

En bariz olandan başlayalım. Alenka Gregorič ve Bojana Piškur'un¹ bizi Communication Networks (Art Institutions and New Publics) etrafında toplamak için sordukları sorudan başlayalım. Kırılmalara dair farklı çalışmalarını vurgularken Gregorič ve Piškur günümüzde ilerici sanat enstitülerinin “misyon”larından birinin hem yerel çevrede hem de daha geniş küresel boyutlarda diğer ağlarla “çaprazlama bağlantı” kurarak “yeni iletişim ağları yaratmak” olduğunu tartışıyorlar. Bunun daha önceden belirlenmemiş bir biçimi yok, ama temellerinde etkinlikler, çeşitli birliklikler, bağlantıları ve geçici organizasyonlar var; ve altında yatan fikri

diğer öznelliklerin üretimiyle ilişkilendiriyor.

Bu yaklaşım, yaratıcı üretimin yapıcı rolü içindeki eleştirel sorgulamalarla ve yeni bir küresel homojenliğe ulaşmak için alternatif arayışlarında henüz açıklanamamış ya da incelenmemiş küratöryel konumlanmalarla karşılaşmayı varsaymakta. Bu da dikkatimizi yerel-ötesi alanlarla ilgili sorunlara yoğunlaştırır ve geçici arabulucu sistemler kullanarak farklı kültürel özellikleri incelemeye yönelir. Çoğulcu yaklaşımların yer aldığı üretimlere dair yaratıcı pratiğin eski biçimlerinden kopmayı gerektirir.

O halde üzerinde düşünülmesi gereken soru şu: **Yaratıcı üretimin mevcut durumuna tekabül edecek şekilde anlamlı bir pozisyon nasıl oluşturulabilir? Sergi-yapmanın kapsayıcı yapısı “nesneye yönelik” beyaz küp estetiğinden kurumsal anlamda uzaklaştıysa bu bizi nereye getirdi?**

Bu durum, küratöryel pratiği oluşturan şeylere dair farklı düşünceleri yansıtan eleştirel göndergeselliği kendi içinde barındırmaktadır. Paul O'Neill şöyle gözlemliyor: “Günümüz küratörlüğünü daha öncekilerden ayıran özellikler, sanatın çerçevesizlenmesi ve dolayımlanmasıyla ilişkilendirilen faaliyetlere yeni bir vurgu yapmasıyla ve sanata

Yaratıcı üretimin mevcut durumuna tekabül edecek şekilde anlamlı bir pozisyon nasıl oluşturulabilir? Sergi-yapmanın kapsayıcı yapısı “nesneye yönelik” beyaz küp estetiğinden kurumsal anlamda uzaklaştıysa bu bizi nereye getirdi?

Networked Cultures
Peter Mörtenböck & Helge Mooshammer
video kareleri
Networked Cultures sanat, mimari, kuram ve aktivizm alanlarında çalışanların global kültürel değişimlerin ışığında çalışmalarını hakkında konuşmalarının filmic bir arşividir. Dört bölümde toplanmıştır: Network Creativity – Contested Spaces – Trading Places – Parallel Worlds

Networked Cultures Dialogues
Peter Mörtenböck & Helge Mooshammer

Enstalasyon görüntüsü
Sergi > Communication Networks

dair fikirlerin dolaşıma sokulmasıyla ilişkilendirilebilir. Yani küratörlük artık sadece ve temelde sanatın üretimi ve sergilenmesi ile alakalı değildir... Küratörlüğün önemi, mesele sanat yapımından ayrıştığı şekilde önemi, kültürel üretimi, yükselmekte olan ve ucu açık kültürel karşılaşmalar, alışverişler ve faaliyetler açısından bir organizasyon alanı olarak görülmesindedir...”

Bu, mümkün (olmayan)’la bütünleşme içine dahil olması beklenen, çerçevelenmiş alanların yeniden yapılandırıldığı geçici süreci somutlaştırma-yı zorunlu kılan dışsal güçlerle ilgili sorunun yeniden kurulmasını şart

Yeniden düşünmeye başlamalıyız; “ortak ve yaratıcı bir mücadelenin yapılandırılması yoluyla” farklı dünyaların olanaklı kılındığı, kültürel açılardan belirli gerçeklerle işaretlenmiş dünyanın daha temel gerçeğini ortaya çıkaracak bir yeniden düşünme süreci olmalı bu.

koşuyor. Burada bizi endişelendiren mevcut koşulları yok etme kapasitesi. “Yeni biçimin olasılığı –biçimin yeni olasılığı–”, diyor Alain Badiou, “duyarlılık kaosunda yeni bir erişim, yeni bir usul, yeni bir madde ile ilişkisinde, doğrudan ilişkisinde yatıyor.” Kendi içindeki normalizasyon meselesinin cevabının olmayacağı görüşüne varılıp, güçlerin yayılıp büyüdüğü süreçte eleştirel ve entellektüel ayrışmalar önem kazanıyor ve bu noktada kendimizi karmaşık ilişkisel güçlerle ve direniş biçimleriyle yüz yüze buluyoruz.

Ben bunun “henüz temsil edilmiş” ile özne pozisyonu arasında bir dalgalanma yarattığına inanıyorum.

Bir pozisyon benimsendiğinde, sadece biçimlerde değil kiplerde de bir çoğalıp yayılma gerçekleşiyor. Ama aynı zamanda, bir ikinci dağılma da var ki bununla kendini görevlendiriyor, ayrıştırıyor, kendi hükmü altındaki nesnelerin sınırlarını kaldırıyor, ve gelecekteki yer değiştirmeleri ve kiplikleri olduğunu düşündüğü şeyleri tanımlıyor; üretim için güçlerin yeniden tanımlanabilmesi için kapıları açık bırakıyor. Bu noktada, **yeniden düşünmeye başlamalıyız; “ortak ve yaratıcı bir mücadelenin yapılandırılması yoluyla” farklı dünyaların olanaklı kılındığı, kültürel açılardan belirli gerçeklerle işaretlenmiş dünyanın daha temel gerçeğini ortaya çıkaracak bir yeniden düşünme süreci olmalı bu.**

Bu üzerinde çalışmak için bir başka platform oluştururken tartışılır bir konuyu da ortaya çıkıyor. Charles Esche şöyle açıklıyor: “Tabii ki üreten ve sanatı tanıtan sanatçılar, kamu enstitüleri ve kendiliğinden oluşmuş sanatçı mekanların hepsi kapitalizmin ekonomik hegemonyası altındalar, bu gerekli. Zaten baştan ödün vermişler ama bu karşılığında ödün verilmiş konum, potansiyel olarak onlara avantajlar sağlıyor. Kapitalizmle olduğu kadar politik karşıtlık ve toplumsal değişim hareketleri ile de “otonom bir angajelik” ilişkisi içindeler – dahiller ama parmaklıkla ayrılmışlar; sanatın hem konunun dışında oluşunu hem de varolma olasılığını tanımlayacak şekillerde.”

Bu, olumsuzlama/yadsımanın uzağında var olan değerlerle birleştiğinde, olumsal bir bağlantılar matrisi ortaya çıkarır. Bu noktada tanınma politikaları, diyalojik (diyaloğa dayalı) öznelğin hayata geçebilmesi için bir model sağlar: “dünyada olmak”.

Burada da ayrımsallaştırılması gerekli şey; potansiyel olanı görebilme, tanıyabilme yetisidir; ve tehlike sadece potansiyel olanı değil, değiştirme potansiyeli olanlarının

anlaşılabilmesi riskidir; ve bu belirlenmiş mekanizmaların dışında yeni varoluş ve yeni yaşayış yollarını oluşturma mücadelesidir.

Bu olasılıkların yeni ana hatlarının bulunduğu belirgin buluşma noktasını tanımlar: olanaklılığın yeni ana hatlarının ortaya çıkarttığı bu dinamikler çoklu girişler ve çıkışlar aracılığıyla “hiçbir yer” ile “yerleşmiş” haritanın bulunduğu noktayı biraraya getirir ve burası dönüp gidilebilecek bir alan yaratır. Bu, “iletişim ağlarının (communication networks)” yaratıcı stratejileri ve farklı düşünmenin yaratıcı anlarını formüle ettiği kristalizasyon noktasında konumlanmış olan birbirinden farklı dönüm/dönüş noktalarını oluşturur... ●

NOTLAR

1

Bkz: <http://www.openspace-zkp.org>

2

Visual Notes katılımcıları: A Gentil Carioca (Rio de Janeiro), P74 Center and Gallery (Ljubljana), Center for Visual Culture, Museum of Contemporary Art (Belgrad), ICA (Sofia), MGML / Mestna Galerija (Ljubljana), Museum of Modern Art (Ljubljana), Museum of Modern Art (Varşova), Open Space - Zentrum fuer Kunstprojekte (Viyana), The Israeli Center for Digital Art (Holon).

3

Communication Networks (Art institutions and New Publics) moderatörleri Alenka Gregorič (Direktör - MGML, Mestna galerija Ljubljana, Ljubljana); Bojana Piškur (Küratör - Museum of Modern Art, Ljubljana).